

การศึกษาผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ
A Study of Learning Achievement of Social Studies Teaching According to the
Threefold Training of the Higher Level of Elementary School
at Ban Non Hua Na School, Chaiyaphum Province

วารี โศกเตี้ย¹

Waree Sokia

Corresponding Author E-mail: wareesoktai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สถิติที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคลื่อนมาตรฐาน โดยประมาณและการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

ผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหัวนา จังหวัดชัยภูมิก่อนเรียน-หลังเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T_2 (3.57. 0.469) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่สูงขึ้นโดยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ ของการเรียนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลสัมฤทธิ์มีความแตกต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนเฉลี่ย T_1 (2.38. 0.449) และคะแนนเฉลี่ย T_2 (3.57. 0.469) ครูผู้สอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ ได้รับการทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาสังคมสูงขึ้น

คำสำคัญ : การสอนสังคมศึกษา, หลักไตรสิกขา, จังหวัดชัยภูมิ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the learning achievement of social studies teaching according to the Threefold Training of the higher level of elementary school at Ban Non Hua Na school. Chaiyaphum province; and 2) to compare the learning achievement of social studies teaching according to the Threefold Training of the higher level of elementary school at Ban Non Hua Na school. Chaiyaphum province. A sample consisted of 30 students from 4th to 6th elementary education of Ban Non Hua Na school. Chaiyaphum province. The data collection was

¹ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

employed from the pre-test and post-test by using a questionnaire. The data was analyzed by finding frequency, percentage, mean, standard deviation (S.D.), standard error and t-test.

From the study, it was found as follows:

The learning achievement of social studies teaching according to the Threefold Training of the higher level of elementary school at Ban Non Hua Na school. Chaiyaphum province has a statistically significant difference at 0.05 level by means of average scores and standard deviations at 3.57 and 0.469. Students have higher learning achievement according to the assumptions set.

From a comparison of learning achievement of social studies teaching according to the Threefold Training of the higher level of elementary school at Ban Non Hua Na school. Chaiyaphum province. It revealed that the learning achievements of before and after learning have a statistically significant difference at 0.05 level, according to the assumption set, by the average score of T1 equal to 2.38, 0.449 and the average score of T2 equal to 3.57, 0.469. The teachers of social studies according to the Threefold Training of the higher level of elementary school at Ban Non Hua Na school. Chaiyaphum province studies have been tested to be effective and students have higher learning achievement in social studies subject.

Keywords: social studies teaching, Threefold, Chaiyaphum province

บทนำ

เนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ความเจริญทางด้านวัตถุนิยม ในโลกปัจจุบันทำให้เด็กนักเรียนไทยในยุคนี้ต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลง ส่งผลที่ตามมาคือ เด็กติดโลกโซเชียล เฟสบุ๊ค เกมออนไลน์ ติดโทรศัพท์มือถือสิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กมีปัญหาเรื่องอารมณ์ สมาธิสั้น การควบคุมตนเอง มีโลกส่วนตัวสูง ก่อให้เกิดผลเสียในระยะยาว หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกวิธี ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ทั้งภาครัฐและโรงเรียนตลอดถึงครูผู้สอนต้องมุ่งเน้นให้เด็กเข้าใจและรู้จักใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ที่สุด การปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรม และสอดแทรกธรรมะ นับว่ามีบทบาทสำคัญมากและมีความสำคัญต่อการศึกษา เพราะว่าการปลูกฝังในสิ่งที่ตั้งมานั้นเป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจในการดำรงชีวิตที่ถูกต้อง โดยเฉพาะพวกเด็ก ๆ ที่กำลังเติบโตใหญ่ เป็นอนาคตของชาติ ถ้ามีการสอนตีรูปแบบที่ชัดเจนเป็นแบบแผน ก็จะทำให้เด็กเหล่านั้นเกิดการเรียนรู้โดยเกิดจากการสอนของครู จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมที่จะสามารถมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จ ในชีวิต พร้อมกับมีศีลธรรมนำจิตใจ ตามหลักวิถีพุทธ สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณค่า (อบรม สนิทบาล และ กุลชลี องค์กร ศิริพร, 2552, น. 20)

ปัจจุบันความรู้ต่าง ๆ ในโลกขยายขอบเขตอย่างก้าวหน้า ประกอบกับประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ภายในเวลาไม่กี่วินาที การศึกษาและเรียนรู้ที่ต่ออาศัย “ครู” เป็นผู้สอนความรู้ อาจไม่จำเป็นสำหรับเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 แล้วก็ได้ ถ้าหากครูไม่รู้จักที่จะปรับเปลี่ยนบทบาทเป็น “ผู้ฝึก” หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” เพื่อจุดประกายให้เด็กได้ปฏิบัติตาม แล้ว อาจจะไม่ทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบัน และอาจทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายในกระบวนการเรียนรู้แบบเดิม ๆ ซึ่งเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นเด็กที่มีอิสระที่จะเลือก แสดงความคิดเห็น เป็นตัวของตัวเอง มีความสนุกสนานและการเล่นเป็นส่วนหนึ่งของงาน มีความร่วมมือและเป็นส่วนหนึ่งของทุกกิจกรรม ต้องการความรวดเร็วในการสื่อสารหาข้อมูลและตอบคำถาม และยังสร้างนวัตกรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต (วิจารณ์ พานิช, 2555, น. 16)

การศึกษาของไทยในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 มาตรา 64 และมาตรา 66 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, น. 39) ระบุว่า “หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียน” ครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือวิชาการ สิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น” และ “ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้

เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ได้เพื่อให้มีความรู้และทักษะกระบวนการต่าง ๆ อย่างเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง”

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2551 เริ่มใช้ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่มีความพร้อม ในปีการศึกษา 2552 และเริ่มใช้ในโรงเรียนทั่วไปในปีการศึกษา 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้ดำเนินการติดตามผลการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในหลายรูปแบบ ทั้งการประชุมรับฟังความคิดเห็น การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรของโรงเรียน การรับฟังความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา รายงานผลการวิจัยของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลจากการศึกษา พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีข้อดีในหลายประการ เช่น กำหนดเป้าหมายการพัฒนาไว้ชัดเจน มีความยืดหยุ่นเพียงพอให้สถานศึกษาบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้ ส่วนปัญหาที่พบส่วนใหญ่เกิดจากการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาและในห้องเรียน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ โดยมุ่งหวังให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต มีทักษะในการติดต่อสื่อสาร การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและประสบการณ์ในการพัฒนาตนเองและสังคม มีคุณภาพได้มาตรฐานสากลในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ประกอบด้วยสาระของหลักสูตรแกนกลาง สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ท้องถิ่น และสาระที่สถานศึกษาเพิ่มเติมโดยจัดเป็นสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม รายวิชาหน้าที่พลเมือง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ค่านิยม 12 ประการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และคุณลักษณะนักเรียนตามมาตรฐานสากล พัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก

ดังนั้นการสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการเข้าถึงเด็กสมัยใหม่ให้ได้มากที่สุด เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ข้อเปรียบเทียบ จากการเรียนรู้ที่จะหล่อหลอมฝึกให้เด็กมี “ทักษะชีวิต” จะสามารถช่วยป้องกันปัญหา โดยให้เด็กรู้จักที่จะปฏิเสธ หรือ หลีกเลียง รู้จักการยืดหยุ่นและปรับตัว เป็นต้น ตามช่วงวัยของเด็กเอง “ทักษะชีวิต” จึงเป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้ในยุคศตวรรษที่ 21 และปัญหาดังกล่าว รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะชีวิต ไม่สามารถจัดดำเนินการได้ตามลำพังโดยผลภักะให้กับครู หรือ โรงเรียนได้เพียงอย่างเดียว จำเป็นที่ครอบครัว และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการร่วมกันพัฒนาเด็ก ร่วมกันการที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สามารถนำหลักไตรสิกขามี ศีล สมาธิ ปัญญา (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2538, น.15)

หลักไตรสิกขาเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ใกล้กับความเป็นอยู่ของมนุษย์มากที่สุดสามารถที่จะปฏิบัติได้ในเบื้องต้นเป็นแบบแผน และกระบวนการเรียนรู้ในพระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมตามสาระรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2540 มาตรา 71 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1 - 2) (ปรับปรุง 2546-2548). เมื่อนำมาประยุกต์กับกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาแล้ว มีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และค้นพบจากการปฏิบัติหลักธรรมด้วยตนเองทุกขณะจิตและทุกอิริยาบถและจะทำให้มีสติรู้เสมอที่ได้ยิน ได้เห็น ได้คิด ได้พูด สามารถที่จะควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัยทั้งทางกาย วาจา ใจ รวมถึงควบคุมสติให้มีความแน่วแน่ในจุดเดียวกันเมื่อมีสติมั่นแล้วจะทำให้เกิดปัญญาและเกิดความรู้แจ้งเข้าใจและแก้ปัญหาได้

ไตรสิกขาเป็นหลักธรรมที่เน้นบทบาทของนักเรียนในการปฏิบัติให้ถูกต้อง ทางกาย วาจา คือ ชั้นศีล การฝึกจิตให้ตั้งมั่นมีระเบียบทางการคิด คือ ชั้นสมาธิและพิจารณาสภาพธรรมหรือสภาพปัญหานั้นจนเกิดความรู้ถึงขั้นปัญญา นั่นเอง (สิริพัชร เจษฎาภิโรจน์, 2550, น. 47)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ทราบถึงการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยใช้หลักไตรสิกขามาบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการฝึก คิด วิเคราะห์ และนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน การดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดการประพฤติปฏิบัติให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขในสังคมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ” ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย โดยใช้วิจัยแบบหนึ่ง กลุ่มทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน (One Group Pre-Test, Post-Test Design)

ตารางที่ 1 แผนการวิจัยหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน (One Group Pre-Test, Post-Test Design)

กลุ่มทดลอง	การทดสอบก่อนการเรียน	ตัวแปรทดลอง	การทดสอบหลังการเรียน
E	T ₁	X	T ₂

E แทน กลุ่มทดลอง

T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน

X แทน การทดลองจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน (วารุ เพ็งสวัสดิ์, 2551, น. 96)

กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนบ้านโนนหัวนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

1. ขอบเขตการวิจัย

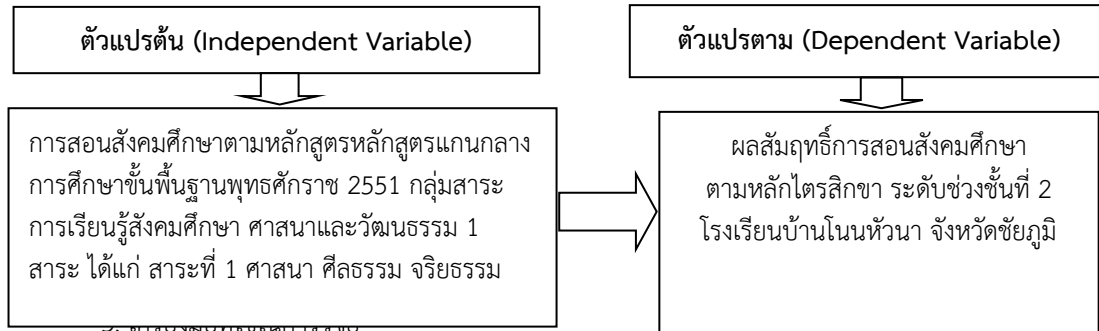
1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านเนื้อหาที่จะทำการศึกษาวิจัยไว้โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาไว้ 1) ผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ตามแนวคิดของ ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2543, น.47) ได้สรุปลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดีไว้ ได้แก่ 1) ความเที่ยงตรง (Validity) 2) มีความเชื่อมั่นสูง (Reliability) 3) ความเป็นปรนัย (Objectivity) 4) มีความยากง่ายพอเหมาะ (Difficulty) 5) มีอำนาจจำแนก (Discrimination) 6) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) 7) มีความยุติธรรม (Fair) 8) ใช้คำถามถามลึก (Searching) 9) ใช้คำถามยั่ว (Exemplary) 10) คำถามจำเพาะเจาะจง (Definite) 3) ไตรสิกขาเป็นกระบวนการศึกษาที่พัฒนามนุษย์ทั้งทางกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์และสติปัญญาให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างสันติมีอิสรภาพเน้นการปฏิบัติฝึกหัดอบรมตนด้วยหลักของศีลสมาธิปัญญา

วิธีการปฏิบัติฝึกหัดอบรมตนตามหลักของศีลสมาธิปัญญานั้นผู้ศึกษาดังกล่าวต้องปฏิบัติตามแนวทางของมรรคมีองค์แปดได้แก่ 1) การฝึกหัดอบรมตนให้มีศีลด้วยสัมมาวาจา เจริญชอบสัมมากัมมันตะ การกระทำชอบและสัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีพชอบ 2) การฝึกหัดอบรมตนให้มีสมาธิด้วยสัมมาวายามะ ความเพียรชอบสัมมาสติ การระลึกรู้ชอบ

และสัมมาสมาธิ การตั้งจิตมั่นชอบ 3) การฝึกหัดอบรมให้มีปัญญาด้วยสัมมาทิฐิ การเห็นชอบและสัมมาสังกัปปะ การดำรงชอบ

1.2 ขอบเขตด้านประชากร ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประชากรทั้งหมด ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยเริ่มศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจนถึงทดลอง ทดสอบการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ผลระยะเวลา 8 เดือน ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ถึง เดือน กันยายน พ.ศ. 2562

2. กรอบแนวคิดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.1 คู่มือการสอนสังคัมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ” โดยมีเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ขั้นนำ เป็นขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมแก่นักเรียน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับระดับชั้น เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนวิธีการเรียนการสอน และเนื้อหาของบทเรียน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับศิษย์

3.1.2 ขั้นจัดกิจกรรมการสอน ที่นักเรียนจะได้ใช้ความสามารถทางปัญญา ฝึกทักษะและพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 1 กลุ่มสาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 1) การฝึกหัดอบรมตนให้มีศีลด้วยสัมมาวาจา เจริญชอบ สัมมากัมมันตะ การกระทำชอบ และสัมมาอาชีวะ การเลี้ยงชีพชอบ 2) การฝึกหัดอบรมตนให้มีสมาธิด้วยสัมมาวายามะ ความเพียรชอบ สัมมาสติ การระลึกรู้ชอบ และสัมมาสมาธิ การตั้งจิตมั่นชอบ 3) การฝึกหัดอบรมให้มีปัญญาด้วยสัมมาทิฐิ การเห็นชอบ และสัมมาสังกัปปะ การดำรงชอบ

3.1.3 ขั้นสรุป ที่ครูและนักเรียนจะได้รวบรวมข้อมูลจาก การสังเกต การปฏิบัติทุกขั้นตอน นำมาอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้ แล้วสรุปผลการปฏิบัติสรุปบทเรียน ครูวัดและประเมินผลการจัดเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาสังคัมศึกษา โดยใช้การสอนสังคัมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ เป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือออกจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนสังคัมศึกษาของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองสอนและเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนสังคัมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

4.3 แบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจเดิมเกี่ยวกับ สังคัมศึกษาตามหลักไตรสิกขาทั้ง 1 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

4.4 การจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา ซึ่งมี 3 ขั้นตอน 1) ขั้นนำ 2) ขั้นจัดกิจกรรมการสอน 3) ขั้นสรุปผล

เริ่มดำเนินการวิจัยในภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ระหว่างวันที่ 6 สิงหาคม ถึงวันที่ 27 สิงหาคม 2562

วัน/เดือน/ปี	ดำเนินการทดลอง	เวลา/ชั่วโมง
6 สิงหาคม 2562	ทดสอบก่อนเรียน	1 ชั่วโมง
13 สิงหาคม 2562	ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1	1 ชั่วโมง
20 สิงหาคม 2562	ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2	1 ชั่วโมง
27 สิงหาคม 2562	ทดสอบหลังเรียน	1 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 ระยะเวลาในการทดลองวิจัย

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มอย่างมีเหตุผล ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในด้านศีล ด้านสมาธิ และด้านปัญญา และนำวิธีการคิดที่ถูกต้องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังพบอีกว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอยู่ที่ (2.38. 0.449) และค่าเฉลี่ย (μ) ของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนอยู่ที่ (3.57. 0.469)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน คือ

5.1 วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูป/คน โดยใช้โปรแกรม (Excel) ซึ่งมีการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้. หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้. และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้

5.2 วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ซึ่งมีการหาค่าเฉลี่ย. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน. และค่า T-Test

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด (สมถวิล วิจิตรวรรณ และคณะ, 2556, น. 5-9)

1.1 การหาค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 การหาค่า IOC ของใบงาน

1.3 การหาค่า IOC ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

โดยการหาค่า IOC ของแผนการจัดการเรียนรู้ ใบงาน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ อยู่ในเกณฑ์ค่าความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ คือ ระหว่าง 0.50 – 1.00 ส่วนค่าความเที่ยงตรง IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง

จากการนำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ ใบงานและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

6.2 การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{R}{N}$$

P คือ ดัชนีความยากของข้อสอบ

R คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อสอบนั้นได้ถูกต้อง

N คือ จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อสอบทั้งหมด

เกณฑ์ความยากง่ายที่ยอมรับได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.40 – 0.80 สามารถนำไปใช้ได้ถ้าค่าความยากง่ายอยู่ในระดับต่ำกว่า 0.20 หรือมากกว่า 0.80 ไม่สามารถนำไปใช้ได้ จะต้องปรับปรุงข้อสอบนั้นหรือตัดทิ้งไป

ผลจากการวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการทดสอบ (Try Out) พบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทุกข้อ มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ในระหว่าง 0.61 – 0.80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

6.3 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$r = \frac{R_u - R_L}{N}$$

R คือ ค่าอำนาจจำแนก

R_u คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก

R_L คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

N คือ จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

ผลจากการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการทดสอบ (Try Out) พบว่า แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ในระหว่าง 0.20 ขึ้นไป ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ได้

6.4 วิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร ดังนี้

$$S.D. = \frac{\sqrt{N\sum x^2 - (\sum x)^2}}{N(N-1)}$$

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x^2 แทน คะแนนแต่ละคน

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

6.5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนคำนวณค่า T - Test (Dependent - Samples) โดยใช้สูตรดังนี้

$$T = \sum D$$

$$X = \frac{\sqrt{n\sum D^2 - (\sum D)^2}}{(n-1)}$$

T แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\sum D^2$ แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

$(\sum D)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง

ผลจากการหาค่าความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า มีค่า T - Test ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 16 คน เพศชาย จำนวน 14 คน ส่วนใหญ่ มีอายุ 11 ปี จำนวน 13 คน อายุ 10 ปี จำนวน 9 คน อายุ 12 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน ส่วนใหญ่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 11 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 คน

2. ผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขาระดับชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหัวนา จังหวัดชัยภูมิ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนน T_2 ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.469$, S.E. = 0.086) สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิสูงขึ้นโดยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิของการเรียนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการทดสอบ T_1 - T_2 สังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ มีความคิดเห็นแตกต่างกันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนเฉลี่ย T_1 ($\mu = 2.38$, $\sigma = 0.449$, S.E. = 0.082) และคะแนนเฉลี่ย T_2 ($\mu = 3.57$, $\sigma = 0.469$, S.E. = 0.086) สะท้อนให้เห็นว่าครูผู้สอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ ได้รับการทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษามีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ศึกษาผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ” สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

ผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขาระดับชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหัวนา จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคะแนนค่าเฉลี่ย (3.57, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.469) สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิสูงขึ้นโดยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากสังคมศึกษาเป็นวิชาที่น่าสนใจ การสวดมนต์ ไหว้พระ การปฏิบัติสมาธิทำให้นักเรียนเกิดความสบายใจ มีกิจกรรมที่น่าสนใจ และการวัดประเมินผลน่าสนใจ จึงทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำราญ วงศ์คำพันธ์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนไม่ตรีจิตไทย-อเมริกัน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่า ผลกระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนไม่ตรีจิตไทย-อเมริกันได้ออกผลในแนวทางที่ดี เช่น ผลที่เกิดกับตัวผู้เรียนคือผู้เรียนได้มีการพัฒนาทางด้านกาย ศีล จิตใจ และทางด้านปัญญาเป็นอย่างดี และผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนคือโรงเรียนได้รับความไว้วางใจ เชื่อมั่น ศรัทธา และได้รับความร่วมมือจากชุมชน ส่วนวัดในชุมชนได้ศาสนทายาทเป็นกำลังส่งเสริมพระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องด้วยได้ดำเนินการตามหลักการ คือมีความเห็นที่ถูกต้อง มีบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ที่ดี และมีประเมินในที่สุด และสอดคล้องกับ เยาวเรศ พันธุ์โรชา (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขาเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขามีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.75 แสดงว่ากิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 75.85 นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขา มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขา โดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก และผลการวิจัยนี้ยังได้สอดคล้องกับ พระมหาสุริยา โอภาโส (บัณฑิต) (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม

แนววิถีพุทธ (ไตรสิกขา) เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความมีวินัย และความรับผิดชอบในตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุลสมัยสงขลา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ (ไตรสิกขา) มีพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบในตนเองหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิของการเรียนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ มีความคิดเห็นแตกต่างกันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียน (2.38. 0.449) และคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียน (3.57. 0.469) สะท้อนให้เห็นว่าครูผู้สอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขา ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ ได้รับการทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษามีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น เนื่องจากผลการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน การสวดมนต์ ไหว้พระ การปฏิบัติสมาธิของนักเรียน และการทำแบบฝึกทดสอบของนักเรียนทำให้การสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขาของนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น โดยผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวเรศ พันธุ์โรชา (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขาเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขามีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.75 แสดงว่ากิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 75.85 นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขา มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขา โดยภาพรวมอยู่ในระดับพอใจมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุริยา โอภาโส (บัณฑิต) (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ (ไตรสิกขา) เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความมีวินัย และความรับผิดชอบในตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุลสมัยสงขลา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ (ไตรสิกขา) มีพฤติกรรมคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบในตนเองหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษาโดยมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.2 หน่วยงานราชการควรสนับสนุนงบประมาณในการกระตุ้นสื่อการเรียนการสอนสังคมศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขา

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการ

2.1 บ้าน วัด และโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในรายวิชา

2.2 สื่อการเรียนการสอนเพียงพอ และเหมาะสมกับนักเรียนของโรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนของนักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านโนนหัวนา จังหวัดชัยภูมิ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538). ธรรมกับการศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระมหาสุริยา โอภาโส (บัณฑิต). (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนววิถีพุทธ (ไตรสิกขา) เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบในตนเองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจุลสมัยสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยทักษิณ).
- เยาวเรศ พันธุ์โนราช. (2554). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการสอนตามหลักไตรสิกขาเรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สมถวิล วิจิตรวรรณมา และคณะ. (2556). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: เจริญดีมีนคองการพิมพ์.
- สำราญ วงศ์คำพันธ์. (2556). กระบวนการสอนตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนไม่ตรีจิตไทย-อเมริกัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2550). จริยธรรมและภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อบรม สีนภบาล และ กุลชลี องค์กรศิริพร. (2552). ประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.